

Zpravodaj

Milí čtenáři,

rok 2017 bude patřit k letům, které stanoví budoucí podobu ČMZRB, stejně tak určí směr dalšího vývoje řady malých a středních podnikatelů. Zatímco naše banka letos slaví 25 let od svého založení, prochází procesem transformace na národní rozvojovou banku a pracuje na spuštění nových programů a produktů, tak se na trhu spekuluje, do jaké míry ovlivní české podnikatelské prostředí odchod Velké Británie z EU a uvolnění měnového kurzu.

Podpoře malých a středních podnikatelů a její budoucnosti se bude věnovat konference, kterou připravujeme na červen letošního roku a o níž ještě uslyšíte. Vystoupí na ni například i prezident Hospodářské komory ČR, Vladimír Dlouhý, a předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Karel Havlíček. Jejich názory na danou problematiku si ale můžete přečíst už teď, prostřednictvím rozhovoru v našem Zpravodaji, a navnadit se tak na naše červnové setkání.

Dámy a pánové, přeji vám pohodové čtení.

Michal Pluta, ředitel OSM

Jak byste zhodnotil současný stav podpory malých a středních podnikatelů ze strany vlády?

Je podle vás dostatečná? A potřebují dnes, kdy se pohybujeme v režimu nízkých úrokových sazeb, být malé a střední podniky státem podporovány?

Vladimír Dlouhý: Podporou malých a středních podniků rozumíme nejen podporu finanční, ale i jako podporu v podobě obecně přívítivých podmínek pro podnikání. U nás je ale podnikatelské prostředí, resp. jeho regulatorní rámec, často až nepřátelské. Právě proto přišla HK ČR v loňském roce s projektem Právního elektronického systému pro podnikatele, tzv. PES.

Ten má za cíl pomoci podnikateli snadno se orientovat ve svých,

bohužel až příliš často se měnících, povinnostech vůči státu, což považujeme za zcela klíčovou formu podpory podnikání – především malého a středního, u něhož nelze předpokládat takovou organizační strukturu a personální kapacitu, aby se „snadno“ vypořádal zejména s právními a administrativními požadavky kladenými státem na podnikatele.

Co se týká finanční podpory, sledujeme vývoj ohledně reformy systému exportního financování, a to velmi pozorně. Je zřejmé, že tento sektor reformu potřebuje. I zde se snažíme zprostředkovat zpětnou vazbu od exportérů. Obecně ale platí, že povědomí o konkrétních produktech a postupech pro získání exportního pojištění, exportního úvěru, platebních instrumentech apod. je nízké.

České firmy mají výrobky a služby světové úrovně, je však ještě potřeba zapracovat na proceduře poskytování podpory a především na propagaci. To je ale téma nejen pro státní správu, ale i pro firmy samotné.

Jinak podpora malých a středních podniků je dnes běžnou součástí hospodářských politik ve vyspělých zemích a k dispozici máme celou řadu pozitivních příkladů, kterými se Česká republika může do budoucna inspirovat.

Velmi reálné je zároveň riziko, že bez existence takové podpory by byla v současnosti konkurenční pozice České republiky oslabena. Je třeba dbát zejména na zaměření této podpory vzhledem ke strategickým cílům a vývoji ČR v příštím desetiletí.

HK ČR ale podporuje především zlepšení atraktivnosti investičního a podnikatelského prostředí v České republice jako celku, a to především plošným snížením celkové daňové a administrativní zátěže, zjednodušením právního prostředí, posílením právních jistot, zlepšením infrastruktury a celkovým zatraktivněním podnikatelského klimatu. Na těchto faktorech závisí skutečná konkurenceschopnost země.

Karel Havlíček: Gramotná firma nestaví svoje podnikání na podpoře, a tudíž nic zásadního neočekává. Pro běžnou firmu je nejdůležitější vytvořit maximálně jednoduchý vztah se státem s tím, že cílem by mělo být ušetřit čas v oblastech, které nejsou přímo spojeny s jejich činností. O co je firma menší, o to více je pro ni čas strávený nad kdekým papírováním horším zlem než cokoliv jiného, neboť jim uniká primární podnikání. To ale neznamená, že by stát měl rezignovat na specifickou podporu pro určité skupiny podnikatelů.

Z pohledu malých firem to má určitě smysl pro začínající firmy, podnikatele na venkově, rodinné podniky nebo řemeslníky. Všechny tyto segmenty v AMSP ČR doslova hýčkáme, denně se jim věnujeme a společně s resorty jim vytváříme velmi slušné nástroje podpory. Jsme rádi, že se na tom

podílí i ČMZRB, zejména produkt záruk považují osobně za jeden z nejrozumnějších nástrojů podpory.

Jakým směrem by se dále měla podpora malých a středních podnikatelů ze strany státu ubírat? Kde jednoznačně vidíte příležitosti a prostor pro zlepšení?

Vladimír Dlouhý: Pozornost si zaslouží např. spoluúčast exportérů, aby byla zajištěna větší motivace každého jednoho exportéra na úspěšné realizaci konkrétního obchodního případu, dále je potřeba zaměřit se na monitoring obchodních případů na úrovni poskytovatelů, ale témat je samozřejmě mnohem více. HK ČR se určitě bude snažit o to, aby zejména střední a menší exportéři mohli efektivněji využívat předexportní a exportní financování.

Příležitostí ke zlepšení je ale celá řada. Uvedl bych ale jeden konkrétní příklad – stále je u nás účinný zákon, který českým firmám zakazuje dodávat své služby a technologie íránské elektrárně Búšehr, přitom EU v souvislosti s uvolňováním protiíránských sankcí podobná omezení už zrušila. České firmy se tak na rozdíl od firem z USA a ostatních zemí EU nemohou účastnit probíhajících a připravovaných tendrů, které jsou zaměřené na jadernou bezpečnost, realizaci stress testů nebo zvyšování kvality íránského jaderného dozoru. České firmy (včetně těch malých a středních dodávajících komponenty) tak zcela zbytečně přicházejí o svou konkurenční výhodu.

Karel Havlíček: Méně fondů a plošné přímé finanční podpory, více specifická podpora tam, kde to je opravdu nutné. To je podnikání spojené s obslužností, infrastrukturou, projekty s dlouhou návratností investic, udržením venkova nebo nezbytných služeb. Nesmíme podporovat pohodlnost,

ale podnikavost. Jsme přeborníci v sankcích, ale neumíme vůbec firmy motivovat. Kritizujeme, že podniky vyvádí dividendu do zahraničí a že si tam zakládají mateřské společnosti, ale neuděláme nic proto, aby daně odváděly zde. Kdejakému zahraničnímu investorovi dokážeme docela slušně udělat pobídku na míru, ale tuzemským firmám investování ztěžujeme byrokratickým stavebním řízením a desítkami zbytečných povinností. Mluvíme o nezbytnosti inovovat, ale systém kontrol daňových odpočtů pro firmy investujících do výzkumu a vývoje je tak nejasný, že pobídky podniky přestávají využívat. Vyzýváme k větší spolupráci škol a podniků, ale když mi jde dálkově studovat pracovník, nemůžu daňově uplatnit ani nejelementárnější školné. Všichni mluví o elektronizaci, ale její zavádění je tristní, nesdílíme data, vše děláme stejně dlouho, akorát místo papíru a tužky používáme myš a notebook.

Do jaké míry podle vás pomáhají malým a středním podnikatelům a potažmo rozvoji českého hospodářství prostředky z tzv. Junckerova balíčku? Považujete jejich čerpání za dostatečné?

Vladimír Dlouhý: Investiční plán pro Evropu byl jistě žádoucí iniciativou, nicméně dnes po dvou letech od jeho vyhlášení a více jak jednom roce od jeho spuštění musíme konstatovat, že výsledky nejsou příliš přesvědčivé,

a to ani v jedné z oblastí, na které je plán zaměřen. Počet podepsaných projektů je zatím poměrně nízký a jejich geografické rozdělení nerovnoměrné. Dle nezávislé studie Ernst & Young, kterou v nedávné době zveřejnila Evropská komise, jsou hlavními příjemci státy EU15 (91 %), naopak nejnižší využití je v zemích střední a východní Evropy (9 %). Nízké čerpání finančních prostředků z evropského fondu pro strategické investice v zemích střední a východní Evropy je zapříčiněno častějším využíváním evropských strukturálních a investičních fondů, menší zkušeností s partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, menší rozvinutostí trhu rizikového kapitálu či malými kapacitami pro rozvoj větších projektů. Výrazné překážky pak přetrvávají i v nefinanční komponentě balíčku, tedy při zlepšování investičního prostředí. Záměr Komise prodloužit působnost plánu o další tři roky je pochopitelný, nicméně bude nutné přijmout řadu opatření k odstranění překážek úspěšnějšího čerpání investičních prostředků.

Karel Havlíček: Junckerův balíček je pro malé a střední firmy paní Columbová. Všichni o něm mluví, ale nikdo ještě výsledky příliš neviděl. Ale abych nebyl jen kritický, začíná se trochu čerpat. Některé naše komerční banky začínají zdroje využívat a zlepšují tak přístup malým firmám k úvěrům. Ona je ale vůbec otázka, jestli jsme schopni všechny zdroje absorbovat. Skoro si trůfám tvrdit, že nikoliv. V tuto chvíli čerpáme celou řadu strukturálních fondů, do toho velký balík národních zdrojů podpory, velké množství přímých evropských zdrojů, pak je tu EIB, EIF, EBRD, ozývají se obě naše investiční banky v Rusku a nabízejí peníze...

Navíc jsme v době, kdy nabízet půjčky z veřejných zdrojů je téměř zbytečné. Běžné banky mají takový přebytek hotovosti, že dokáží dnes uspokojit prakticky každého žadatele, který se

umí podepsat a ví, co je závazek. Navíc nabízejí lokální servis a úrokové sazby, o kterých se nám před pár lety ani nesnilo. Logicky by tedy veřejné finanční nástroje měly jít do záruk nebo rizikového kapitálu, ale je otázkou, jestli vůbec bude tolik projektů a záměrů. Co ale prosazujeme, je to, že by všechny evropské i veřejné finanční nástroje měla kvůli přehlednosti i kontrole u nás spravovat jedna instituce. Logickým řešením je ČMZRB. Zdůrazňuji finanční nástroje, nikoliv přímé dotace ve formě fondů.

Jaký dopad bude mít podle vás ukončení devizových intervencí ČNB na malé a střední podnikatele?

Vladimír Dlouhý: Uvidíme, jaký vliv bude mít v budoucnu narovnání kurzu eura. Export totiž může ztratit nejen na kurzovém rozdílu, ale i na objemu v jednotkách, protože s narovnáním kurzu se české výrobky pro zahraniční odběratele zdraží.

Podle HK ČR se stále reálnějším stává scénář, že k žádnému dramatickému zhodnocení koruny po ukončení kurzového závazku nemusí dojít (v důsledku inflačních tlaků vnitřních i importovaných) – už to připouští i guvernér ČNB. Centrální banka navíc jedná transparentně, podnikatelé jsou o termínu ukončení intervencí informováni a zajišťují se.

Karel Havlíček: Menší než zahájení intervencí. Ne snad proto, že bych věděl, jak a jestli vůbec koruna posílí, ale firmy jsou daleko obezřetnější a připravenější. V době zahájení intervenčního režimu nastal malý poprask, který bych chápal u nezajištěných malých firem, které rozhodně nehltají každý týden zprávy z centrální banky. To, že ale byly nepřipravené velké firmy, je selhání jejich managementu. Netušit, že něco takového přijde, když inflace klesala a úrokové sazby centrální banky byly

prakticky na nule, mohl pouze ignorat. Ať už má na intervence kdokoli jakýkoliv názor, firmy daleko intenzivněji sledují všechny zprávy a připravují se. Pro tisíce malých firem vydáváme každých 14 dní Kompas podnikatele, kde jim jednoduchou formou vysvětlujeme, co může z makro pohledu nastat a jak se připravit.

Do jaké míry si myslíte, že ovlivní Brexit podnikatelské prostředí v ČR, a jaký dopad bude mít na malé a střední podnikatele?

Vladimír Dlouhý: Podle předběžné studie vypracované Úřadem vlády ČR se celkové negativní dopady na českou ekonomiku mohou pohybovat mezi 0,2 % a 0,5 % HDP v dlouhodobé perspektivě oproti pokračujícímu členství v EU. Propad tedy nebude nijak tragický, nejedná se o nic, s čím by si česká ekonomika neporadila. Brexit se dotkne především těch, kteří mají obchodní styky s Velkou Británií, což malé podniky většinou nejsou. Z šetření mezi naší 15 tisícovou členskou základnou vyplývá, že malé a střední firmy rozhodně nevnímají Brexit jako brzdu v rozvoji jejich podnikání.

Karel Havlíček: Pro malé firmy to zatím není otázka dne. Velká Británie je pro menší podniky hlavně obchodním partnerem, nikoliv investičním. A lze očekávat, že běžný export a import by měl pokračovat v podobném režimu. Nedovedu si představit, že si začneme naráz uvalovat na zboží clo a dovozní přírážky. To by byl návrat do minulého století a doplatili by na to všichni.

Jiná věc je investiční apetit a to, jak se budou chovat velké finanční skupiny v londýnské City. Zatím bych nepadl, ale jestli někde může dojít ke změnám, tak hlavně ve světě investičního a finančního bankovníctví, což ale není věc, ze které by nyní nespaly malé a střední firmy z Českých Budějovic nebo Žďáru nad Sázavou.

Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.

Vladimír Dlouhý vystudoval VŠE a absolvoval postgraduální studium matematické statistiky a pravděpodobnosti na UK. Začínal jako vysokoškolský učitel na VŠE, kde v roce 1983 obhájil kandidátskou disertační práci. Byl zakládajícím členem Prognostického ústavu ČSAV, kde se v roce 1988 stal náměstkem ředitele. V letech 1989-92 byl ministrem hospodářství ČSFR, poté přes pět let působil jako ministr průmyslu a obchodu ČR. Současně byl poslancem Parlamentu ČR a místopředsedou ODA.

Od září 1997 pracuje jako mezinárodní poradce investiční banky Goldman Sachs, s krátkou přestávkou v roce 2012, kdy kandidoval na prezidenta ČR. V letech 2009 – 2013 byl členem Národní ekonomické rady vlády a několik let působil také v Evropské poradenské skupině výkonného ředitele MMF. V roce 2014 se stal prezidentem Hospodářské komory ČR a v lednu 2015 byl zvolen předsedou národního výboru ICC v ČR. Je členem rady ředitelů KSK Power Venture v Hyderabadu, skupiny mezinárodních poradců Rolls-Royce, předsedou Dozorčí rady PSJ. Věnuje se také pedagogické a publikační činnosti.

Doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA

Vystudoval stavební fakultu ČVUT, dále PIBS při Manchester Metropolitan University, doktorské studium dokončil na podnikohospodářské fakultě VŠE v Praze, kde se rovněž na fakultě financí a účetnictví habilitoval na docenta. Od devadesátých let hájí zájmy podnikatelů, zastává pozici předsedy představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR. Je spolumajitelem skupiny SINDAT, podnikající od roku 1990 v oblastech středního průmyslu a nových technologií.

Mnoho let se angažuje v akademickém prostředí, na Vysoké škole finanční a správní je děkanem fakulty ekonomických studií. Je nejcitovanějším tuzemským autorem na téma řízení malých a středních podniků, napsal pět odborných knih a publikoval v tuzemsku i zahraničí více jak stovku článků. Je členem Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace a Rady vlády pro konkurenceschopnost a hospodářský růst. Mimo mateřštiny hovoří anglicky, německy, rusky, španělsky, francouzsky a částečně čínsky.

Kontakty

Pobočka Praha – Jeruzalémská 964/4, 110 00 Praha 1, tel.: 255 721 111, fax: 255 721 584, e-mail: infoAB@cmzrb.cz

Pobočka Brno – Hlinky 47/120, 603 00 Brno, tel.: 538 702 111, fax: 538 702 110, e-mail: infoBM@cmzrb.cz

Pobočka Ostrava – Přívozká 133/4, 701 77 Ostrava, tel.: 597 583 111, fax: 597 583 110, e-mail: infoOV@cmzrb.cz

Pobočka Hradec Králové – Eliščíno nábřeží 777/3, 500 03 Hradec Králové, tel.: 498 774 111, fax: 498 774 110, e-mail: infoHK@cmzrb.cz

Pobočka Plzeň – Bezručova 147/8, 303 76 Plzeň, tel.: 378 775 111, fax: 378 775 110, e-mail: infoPM@cmzrb.cz

Regionální pracoviště České Budějovice – Husova 9, 370 01 České Budějovice, tel/fax: 387 318 428, GSM: +420 602 838 537, e-mail: prochazka@cmzrb.cz

Zpravodaj vydává Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.,
IČ: 448 48 943, Úsek strategie, Jeruzalémská 964/4, 110 00 Praha 1, tel.: 255 721 111, 255 721 256, 255 721 252,
<http://www.cmzrb.cz>, e-mail: info@cmzrb.cz.

MK ČR E 17449

Vydáno v Praze dne 6. 3. 2017

Tisk: VARIUS Praha s. r. o., U trati 52, 100 00 Praha 10

Vychází nepravidelně. Zdarma.